

Взаємозв'язок міжнародних контрактів в рамках побудови ланцюгів поставки

Сергій Філатов

*к.т.н., доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: filatovy@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5997-707*

Пошук нових джерел стабільного розвитку та забезпечення конкурентоспроможності підприємств, а також способів підвищення ефективності управління визначено факторами зовнішнього середовища та умовами ведення бізнесу, зокрема, динамічним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, посиленням конкуренції на міжнародній арені та трансформацією моделі поведінки споживачів. У зв'язку з цим ефективне управління ланцюгами поставок в поєднанні з найоптимальнішими міжнародними угодами - це один з вирішальних факторів збереження та підвищення рівня доходів та конкурентоспроможності на сучасних та майбутніх ринках.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю вдосконалення оптимальних підходів до процесу формування схем та структур укладання міжнародних угод, шляхом підписання різних видів контрактів (договорів), метою яких є задоволення потреб кінцевого споживача.

Об'єктом дослідження є формування ланцюгів поставки.

Предмет дослідження – аналіз зв'язку міжнародних контрактів в рамках формування ланцюгів поставки.

Метою дослідження є визначення шляхів вдосконалення формування схем та структур укладання міжнародних угод при управлінні ланцюгами поставок.

Дослідженню процесу управління ланцюгами поставок в логістичних системах присвячені роботи Крикавського Є. В., Буркинського Б. В., Нікішиної О. В., Чубенко М. В., Смерічевської С. В. та інших.

Міжнародний контракт (зовнішньоекономічний договір) - домовленість двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності [1].

До контракту (договору) законодавствами різних країн (юрисдикцій) встановлюється загальні вимоги щодо його форми та структури. До 07.08.2020 року форма та структура зовнішньоекономічного контракту (договору) визначалася Положенням про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затвердженим наказом Міністерства економіки та питань європейської інтеграції України №201 від 06.09.2001 року. З-поміж іншого, передбачено, що зовнішньоекономічний договір (контракт) укладається суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності або його представником у простій письмовій формі, якщо інше не передбачено міжнародним договором України чи законом.

Оскільки на сьогоднішній день в Україні відсутня затверджена форма міжнародних контрактів, то для визначення істотних умов контрактів брати за основу положення Інкотермс (англ. Incoterms, International commerce terms) — міжнародні комерційні умови, комплект міжнародних правил з тлумачення найбільш широко використовуваних торговельних термінів (умов) в галузі міжнародної торгівлі, розроблені Міжнародною торговою палатою.

На відміну від контракту (договору), угода/правочин є ширшим поняттям, що інколи охоплює цілий механізм взаємопов'язаних дій, що можуть бути виражені, у тому числі, у формі контрактів (договорів), транзакцій (транзакційних документів) тощо.

Поняття договору (контракту) є більш звуженим і входить до поняття «правочин/угода». До складу угоди (в межі правочину) можуть входити декілька контрактів, що пов'язані між собою, взаємодіють один з одним та спрямовані на досягнення спільної мети та оптимального рішення.

Основною метою формування взаємозв'язків міжнародних контрактів та об'єднання їх між собою у схеми/структури/механізми, які у широкому розумінні і є «УГОДОЮ», є побудова найефективнішого (логістичного) та найоптимальнішого (фінансово-економічного) способу взаємодії суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності між собою з точки зору оптимізації бізнес-процесів та подолання бар'єрів, що виникають під час здійснення міжнародної торгівлі. Іншими словами весь цей процес можна назвати «Структуруванням угоди».

Такі схеми взаємодії контрактів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності виявляються та прораховуються при побудові ланцюгів поставки. Тобто будується комплексна картина всіх процесів та взаємозв'язків, що у подальшому забезпечує найбільш економічно вигідне та найменш ризиковане рішення щодо реалізації товарів споживачу.

Серед факторів, що визначають оточуюче середовище ланцюга поставок, до якого входить внутрішнє та зовнішнє оточення, можна виділити такі: складність системи; невизначеність та схоластичність параметрів; конфлікт інтересів суб'єктів усередині ланцюга поставок; динамічність ланцюга поставок [2].

Враховуючи ці фактори компанії – учасники структурованої угоди можуть зробити ланцюг поставок більш досконалим для максимального задоволення власних потреб та потреб кінцевого споживача завдяки процесу внутрішньої і зовнішньої логістичної інтеграції, а саме: неформальні та формальні угоди підприємств, створення стратегічного союзу чи партнерства, вертикальна інтеграція [3].

Таким чином, можна зазначити те, що у сфері зовнішньоекономічної діяльності під час здійснення міжнародної торгівлі, а саме при побудові ланцюга поставок - міжнародні контракти є лише одним із інструментів для побудови та структурування угоди та взаємодії суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності між собою.

Список використаних джерел

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 29. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 29.11.2023).
2. Луценко І. С. Управління ланцюгами поставок. Навчальний посібник: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49534/1/Konspekt.pdf> (дата звернення: 29.11.2023).
3. Набока Р. М., Шукліна В. В. Вплив інтеграції логістичних ланцюгів поставок на підвищення потенціалу підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 4. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7822> (дата звернення: 29.11.2023).